

festivalová recenzia – **hlavný program**

ROĽA

Divadlo NUDE

autorka recenzie: Miroslava Košťálová

predstavenie na festivale Dotyky a spojenia:

23. 6. 2022 v Žabokrekochoch

Porcelán zahrabaný v zemi

Štítý hôr, donekonečna sa tiahnuca lúka a uprostred nej kruh s rozrytým pásom pôdy, ktorý vyvoláva zvedavosť. Niekoľko minút sedíme a vnímame spaľujúce slnko a bzukot včiel na lúke v Žabokrekochoch. Site-specific inscenácia *Rol'a* Divadla Nude svojím názvom poukazuje na exteriérové prostredie, ale vnímať ju iba touto optikou by predstavovalo prílišné zjednodušovanie. Ide o východiskový rámec, ktorý autorkám textu a performerkám Libuši Bachratej, Jane Bučka, Veronike Malgot a Lýdii Ondrušovej umožňuje tvorivo pracovať s témou hľadania vlastnej identity.

Kde sú naše korene? Prečo je dôležité vracat' sa k nim? Pripomínať si ich dôležitosť? Kde sú hranice medzi minulosťou a prítomnosťou? A prečo je dôležité nezabúdať na to, ako žili naši predkovia? V súvislosti s poslednou otázkou je dôležité upriamiť pozornosť na samotné členenie priestoru, t. j. na kruh, v ktorom sa performerky očisťujú od zaužívaných konvencií, ktoré boli do nich od malička vštepované: ako má žena vyzerat', ako sa má správať v spoločnosti, koľko má mať detí, aký postoj má zaujať k manželovi a pod. Pohľad na to, ako žili generácie našich mám, babičiek a prababičiek, konfrontujú s vlastnými životnými rozhodnutiami, čo režisérka Veronika Malgot podporila prevažne monologickými pasážami performeriek. Občas sa dostávajú do interakcie, čím je posilnená téma rodovej identity. Tá sa realizuje prostredníctvom skupinových choreografií, pre ktoré je príznačná napríklad manipulácia s kľbkami vlny. Prostredníctvom násilného spájania vznikajú pôsobivé vizuálne obrazy poukazujúce jednak na zošňurovanie spoločenskými konvenciami, ale zároveň aj na túžbu vymaniť sa z ich okov. Podobnú asociáciu vyvoláva aj práca s ďalšími výtvarnými prvkami – porcelánovými taniermi a šálkami. Prostredníctvom zahrabávania do zeme a následného vyhrabávania poukazujú performerky na zviazanosť s rodinnými tradíciami, ktoré im spôsobujú nielen chvíle radosti, ale aj smútku (nesplnenie očakávaní, ktoré diktuje spoločnosť, zlyhanie v partnerských vzťahoch a pod.).

Späťosť s koreňmi sa nachádza aj v kostýmovom riešení Laury Štorcelovej. Dominujú zemité, neutrálné farby odkazujúce nielen k prírode. Môžeme ich vnímať aj ako prejav čistoty a túžby po voľnosti, čo je viditeľné aj vo voľných strihoch. V tejto súvislosti nemožno opomenúť mizanscénu, počas ktorej Lýdia Ondrušová opustí kruh a počas behu zo seba postupne odhodí vrstvy oblečenia. Preukáže tak späťosť s prírodou a rebéliu, keď sa sama rozhodne, čo je pre ňu najlepšie, bez ohľadu na príkazy ostatných ľudí.

Site-specific inscenácia *Rola* predstavuje hĺbavý ponor do duše žien, ktoré túžia byť pochopené nielen spoločnosťou, ale aj rodinou. Uvedomujú si, že nezapadajú do zaužívaných spoločenských konvencií. O to viac je pre ne nevyhnutné hovoriť o trápení, ktoré zvädzajú vo vlastnom vnútri. Pomenovať príčinu bolesti a duševný stav znamená pre tvorkyne Divadla Nude pochopiť vlastné rozhodnutia. A tiež sa vzbúriť voči diktátu spoločnosti, ktorý od ženy vyžaduje perfekcionizmus po každej stránke. V neposlednom rade *Rola* metaforickým spôsobom odhaľuje v našich dušiach vrstvy pôdy – musíme sa samy k sebe prekopať a nebáť sa dotýkať minulosti, pretože práve v nej často nájdeme kľúč k mnohým otázkam. A práve tento hĺbkový ponor, v kombinácii s príťažlivým exteriérovým prostredím, spôsobuje v divákovi nielen vizuálny, ale aj emocionálny zážitok.